

Kohti äiti- ja vauvamyönteistä
imetyksen tukemista:
äitinäkökulma synnytyksen
jälkeiseen imetystukeen

Jaana Lojander, kättilö, TtT, Hoitotieteen laitos, Turun yliopisto

Minä

- Kätilö, TtT, yliopisto-opettaja
- Väitöskirja:
  - *"Maternal Perspectives on Postnatal Breastfeeding Support: Integrating Perceptions for A Mother-Friendly Ten Steps Framework"*

Sisältö

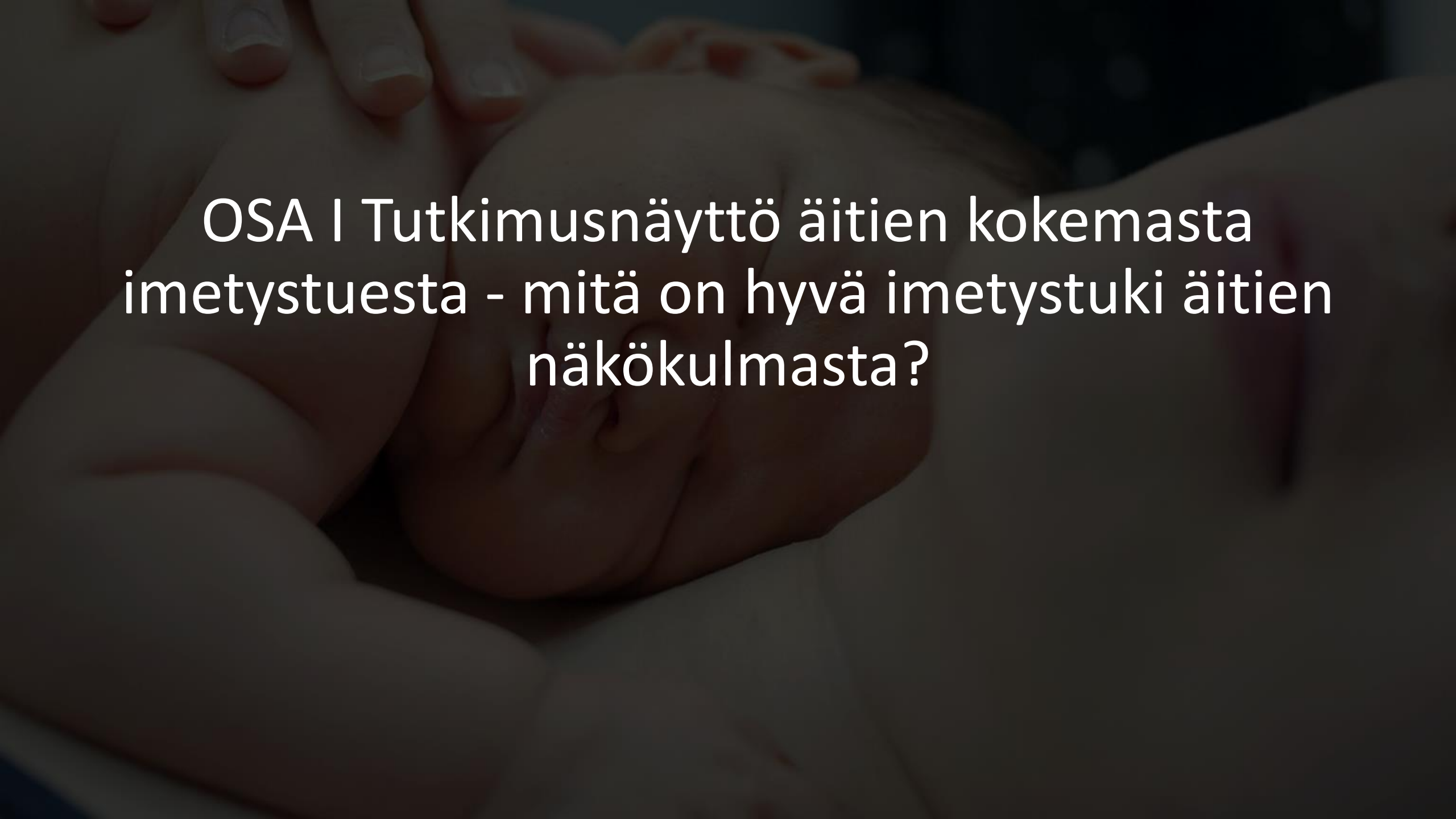
OSA I Tutkimusnäyttö äitien kokemasta imetystuesta - mitä on hyvä imetystuki äitien näkökulmasta?

OSA II Äitien näkemykset synnytyssairalaan imetystuesta ja imetykseen yhteydessä olevat tekijät

OSA III Vauvamyönteisyysohjelman vaikutus imetystukeen

OSA IV Johtopäätökset

OSA I Tutkimusnäyttö äitien kokemasta
imetystuesta - mitä on hyvä imetystuki äitien
näkökulmasta?

Mitä on hyvä imetystuki äitien näkökulmasta?

Lähes kaikki äidit Suomessa aloittavat imetyksen ja vähintäänkin osittaisimettävät lasta ensimmäiset kuukaudet

- suurimmalla osalla suomalaisäideistä on myönteinen asenne imetykseen ja aikomus imettää
- äitien yksilölliset imetystavoitteet jäävät usein toteutumatta, lisämaitojen antaminen ensipäivinä tavallista
  - imetystuki synnytyksen jälkeisen hoidon perustehtäviä
  - muutokset synnyttäjissä/synnytyksissä vaikuttavat myös imetykseen ja imetystuen tarpeeseen

Mitä on hyvä imetystuki äitien näkökulmasta?

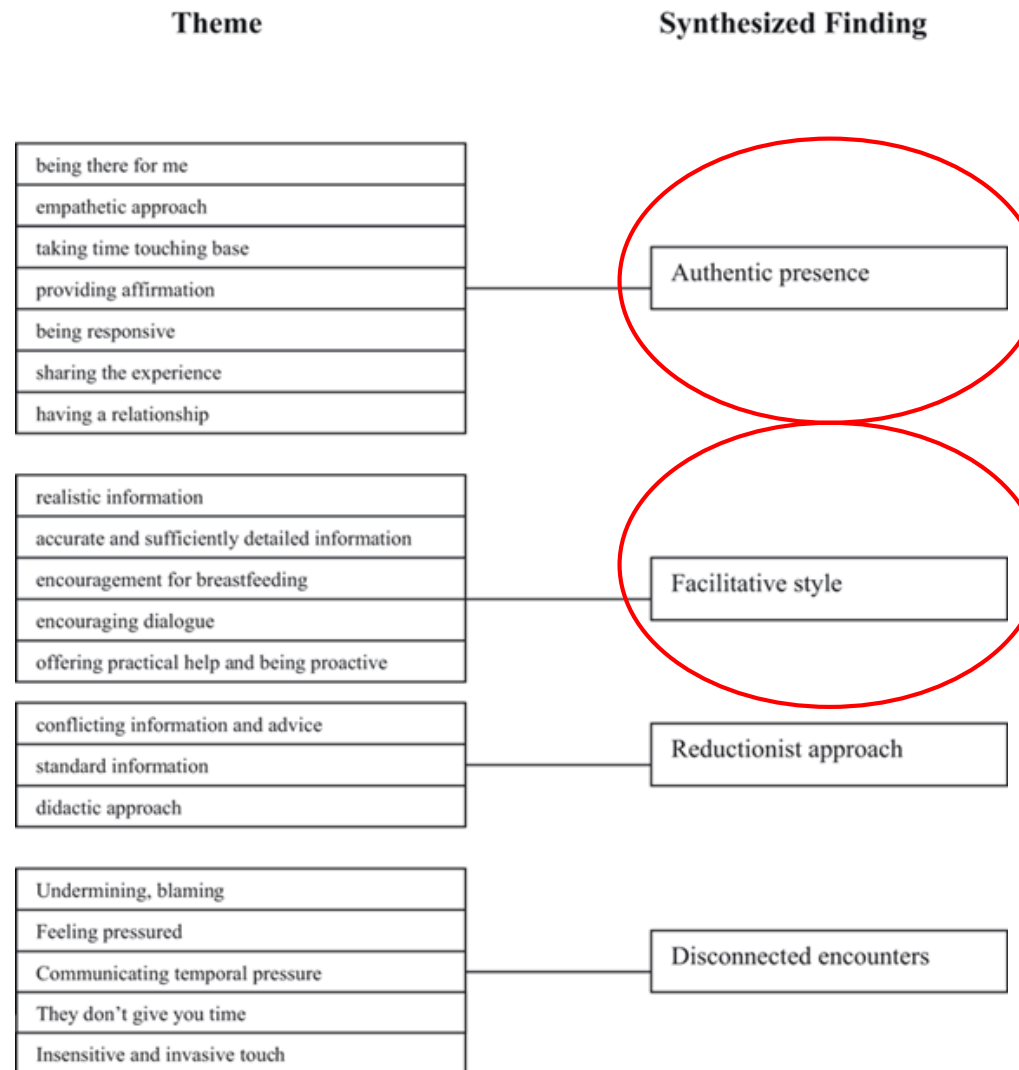

- Imetystukea äitinäkökulmasta on tutkittu melko paljon. Tyytymättömyys imetystukeen länsimaissa on yleistä:
  - **tuen saatavuus ja jatkuvuus** (liian vähän, liian myöhään, kiirehditty tuki)
  - **sisällöltään ristiriitainen ja hyödyttömäksi** koettu imetysohjaus ja –neuvonta
  - **äidin ja ammattilaisen välinen suhde** on tärkeä
    - Hoidon jatkuvuus edistää yksilöllistä ja johdonmukaista imetystukea
  - huonoksi koetulla imetystuella **yhteys imetyksen vähäisempään toteutumiseen ja imetystyytyväisyyteen**
    - Voi vaikuttaa myös seuraavan lapsen imetykseen

Mitä on hyvä imetystuki äitien näkökulmasta?

- **Hyvä imetystuki:** ei-tuomitsevaa, rohkaisevaa, kannustavaa, realistista, kärsivällistä, empaattista, ymmärtävää, äidin omaa luottamusta vahvistavaa ja proaktiivista (eli ennakoivaa)

"Organizational systems and services that facilitate continuity of caregiver, for example continuity of midwifery care or peer support models, are more likely to facilitate an authentic presence, involving supportive care and a trusting relationship with professionals."

Mitä on hyvä imetystuki äitien näkökulmasta?

- Relationship-focused vs didactic approach to breastfeeding support
  - **Relationship-focused support**=Korostaa emotionaalista yhteyttä ja kiintymyksen luomista äidin ja vauvan välillä sekä varhaista vuorovaikutusta
  - **Didactic approach**=Keskittyy imetystekniikoiden opettamiseen ja käytännön ohjeistuksen tarjoamiseen

---

"Despite increasing knowledge of what constitutes good breastfeeding support, mothers continue to experience conflicting and incorrect advice, intrusive assistance and understaffed postnatal areas."

(McInnes & Chambers 2008)

Väitöskirjan tutkimuskysymykset

01

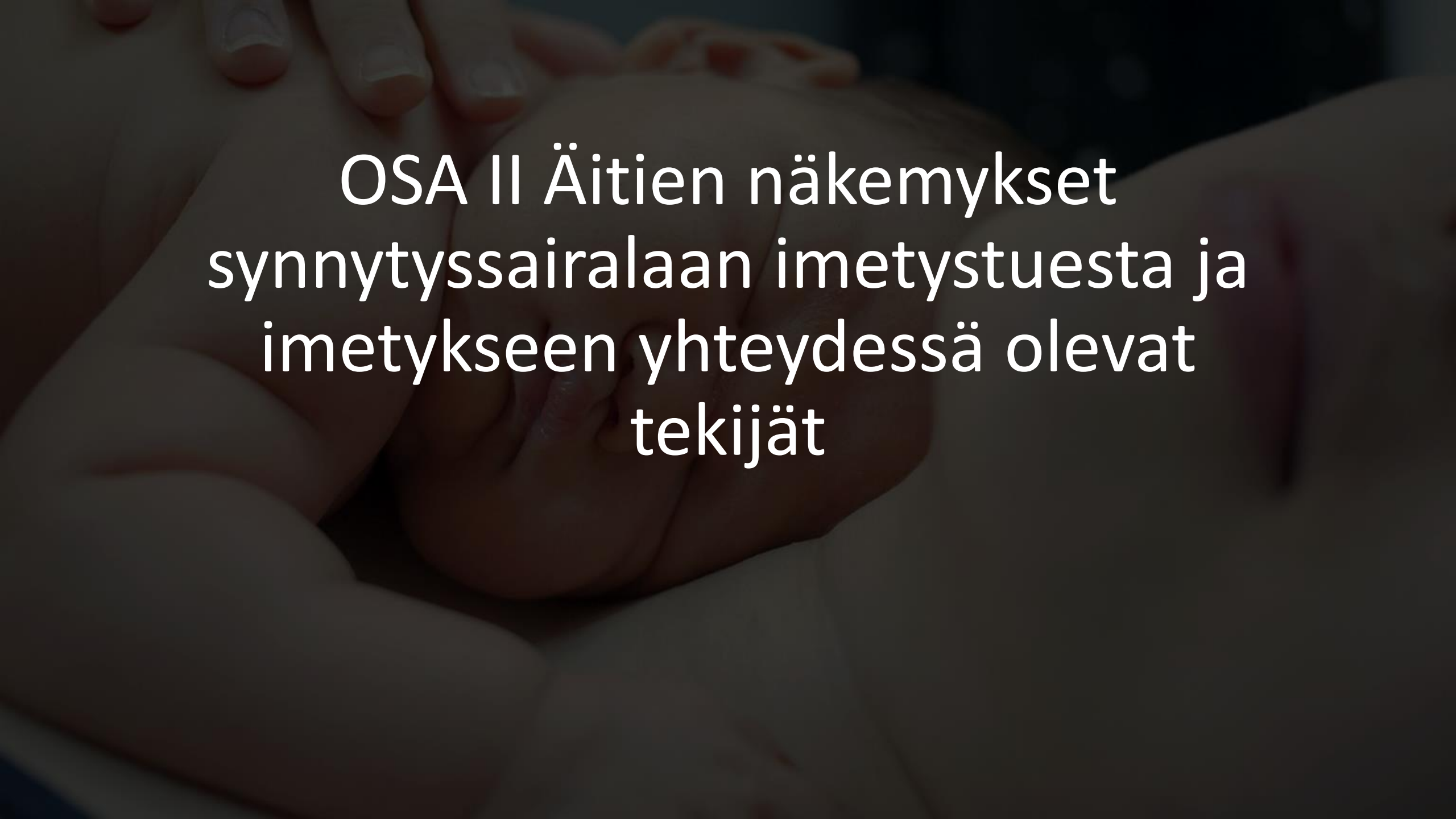
Mitä näkemyksiä äideillä on imetystuesta sairaalassa?

02

Mitä näkemyksiä äideillä on imetystuesta vamy-sairaalassa?

03

Miten imetys jatkuu vamy-sairaalaan kotiutumisen jälkeen?

OSA II Äitien näkemykset
synnytyssairalaan imetystuesta ja
imetykseen yhteydessä olevat
tekijät

Osatutkimus I

- Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata äitien näkemyksiä imetyksen tukemisesta synnytyssairaalassa ja selittää hoidon laadun ja taustatekijöiden yhteyttä täysimetyksen toteutumiseen
    - yliopistollinen sairaala Suomessa, ei vamysertifikaattia
    - sähköinen kyselylomake synnyttäneille äideille (n=160)
    - tutkimus osa laajempaa hoitotyön kehittämishanketta
-

Äitien näkemykset synnytyssairalaan imetystuesta

90 % ihokontakti syntymän jälkeen

75 % varhainen ensi-imetys

50 % arvioi imetystuen sairaalassa riittämättömäksi

Mitä äidit (n=65) toivoivat imetystuelta?

- Useat äidit toivoivat henkilökunnalta **proaktiivista ja kiireetöntä** ohjausta tai varmistusta **imetysten perusasioihin** sekä sisällöltään ja laadultaan **yhtenäisempää** imetysohjausta.
- Äidit, joiden vastasyntyneet olivat olleet teho-osastolla hoidossa ja siirtyneet lapsivuodeosastolle nenämahaletkuruokinnan ja lisämaitojen turvin, kaipasivat henkilökunnalta erityistukea imetyksen aloittamiseen.

Äitien näkemykset synnytyssairalaan imetystuesta

- Äideille oli tärkeää, että imetysohjauksen lähtökohtana olivat äidin **yksilölliset toiveet ja tarpeet** sen sijaan, että sitä ohjasi täysimetyksen tavoittelu. Osa äideistä koki yksinäisyyttä ja uupumusta siitä, että heidän toistuvia pyyntöjään ohjauksen saamisesta ei kuunneltu.
  - Monella oli kokemus siitä, että lisämaitoihin liittyvä ohjaus oli **epäselvää tai puutteellista**. Äidit kaipasivat henkilökunnalta selkeää suunnitelmaa vauvan lisämaitoruokintaan erityisesti sairaalasta kotiutuessaan.
-

Täysimetykseen yhteydessä olevat tekijät

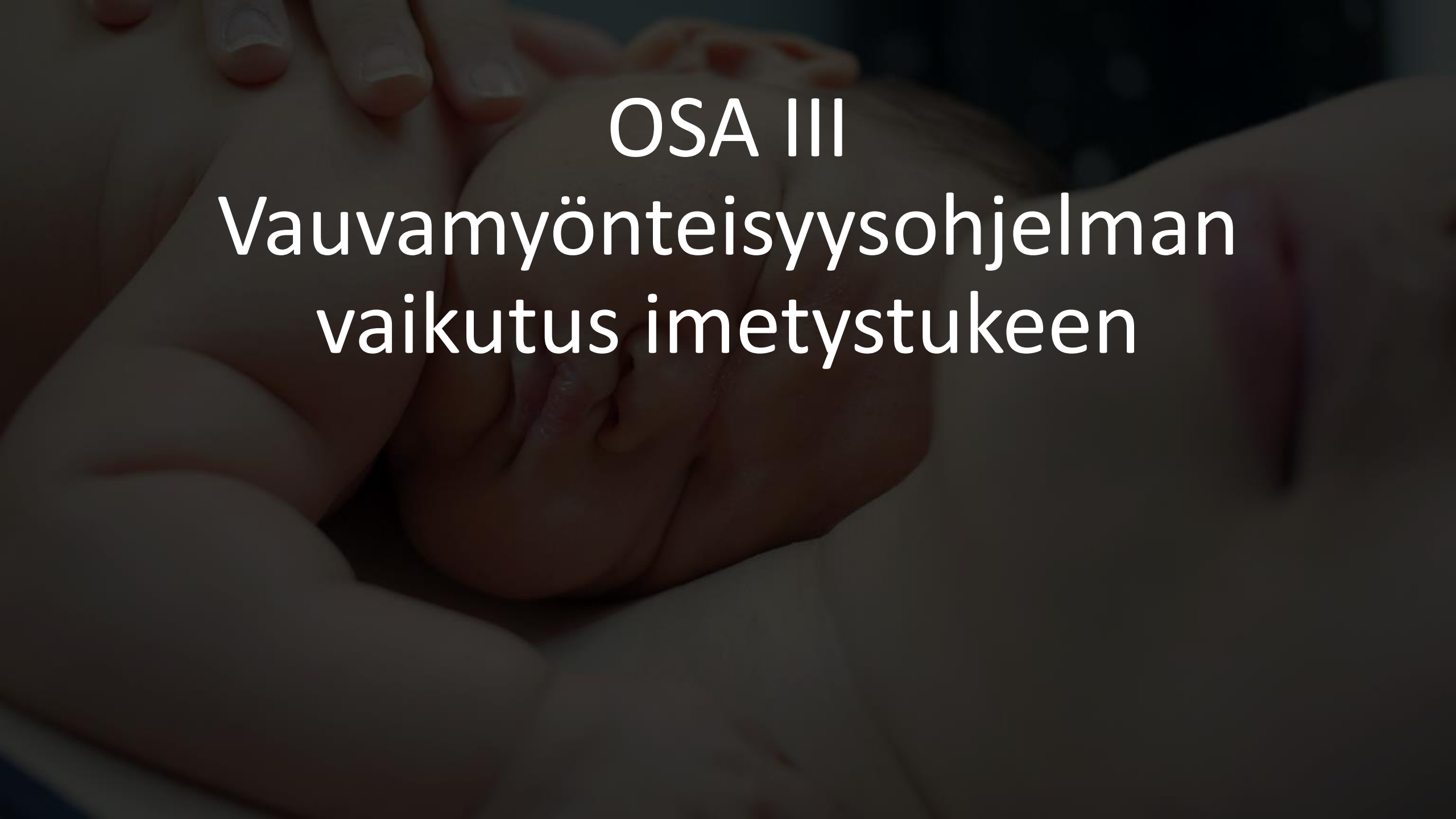
- raskaudenaikainen täysimetysaikomus
- synnyttäneisyys
- varhainen ensi-imetys
- riittävä imetystuki synnyttäneiden vuodeosastolla
- perhekeskeisen hoidon parempi laatu synnyksen jälkeisessä hoidossa
- vanhemmuuden korkeampi minäpystyvyys (parenting self-efficacy)

Täysimetykseen yhteydessä olevat tekijät

Kaikista suurin riski vähäisempään täysimetykseen niillä äideillä, joilla nämä molemmat ominaisuudet:

- **ei raskaudenaikaista täysimetysaikomusta**
- **heikompi vanhemmuuden minäpystyvyys** (syy vai seuraus?)

OSA III
Vauvamyönteisyysohjelman
vaikutus imetystukeen

Vauvamyönteisyysohjelma

- Vauvamyönteisyysohjelmaa äitien näkökulmasta on Pohjoismaissa tutkittu vain vähän
  - Vauvamyönteisyysohjelman merkitys imetystuen parantamisessa saattaa jäädä epäselväksi?
- Ohjelma on saanut osakseen myös kritiikkiä, ja sitä on syytetty imetykseen painostamisesta sekä väitetty, että se voisi vaarantaa vauvojen terveyden korostamalla liikaa täysimetystavoitetta
  - Ei tutkimusnäyttöä

Vauvamyönteisyysohjelman tutkimusnäyttö Suomesta

- Vauvamyönteisyysohjelmasta on julkaistu useita suomalaistutkimuksia viime vuosina. Tutkimuksissa on tarkasteltu vamyn käyttöönoton vaikutusta:
  - ammattilaisten ja äitien imetysasenteisiin
  - imetystuen toteutumiseen sairaalassa
  - imetyksen toteutumiseen ja imetysongelmien esiintymiseen (2 vko, 1 kk, 4 kk ja 6 kk aikapisteissä)

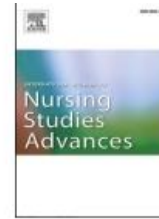

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

International Journal of Nursing Studies Advances

journal homepage: www.sciencedirect.com/journal/international-journal-of-nursing-studies-advances

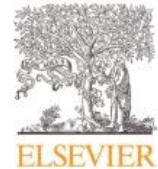

Maternal perceptions and experiences of breastfeeding support in Baby-Friendly hospitals: An integrative review

Jaana Lojander^{a,*}, Heli Mäkelä^{a,b}, Hannakaisa Niela-Vilén^a

^a Department of Nursing Science, University of Turku, 20014, Finland

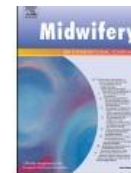
^b Satakunta Hospital District, Satasaara, Pori, Finland

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Midwifery

journal homepage: www.elsevier.com/locate/midw

Maternal perceptions of breastfeeding support in a birth hospital before and after designation to the Baby-Friendly Hospital Initiative: A quasi-experimental study

Jaana Lojander^{a,*}, Anna Axelin^a, Paula Bergman^b, Hannakaisa Niela-Vilén^a

^a Department of Nursing Science, University of Turku, 20014, Finland

^b Department of Public Health, University of Helsinki, 00014, Finland

FULL LENGTH ARTICLE · Volume 296, P76-82, May 2024

Open Access

Download Full Issue

‘Breastfeeding exclusivity, difficulties, and support in the first days after hospital discharge: A correlational study’

[Jaana Lojander](#) · [Anna Axelin](#) · [Hannakaisa Niela-Vilén](#)

[Affiliations & Notes](#) [Article Info](#)

Highlights

- The exclusive breastfeeding rate after hospital discharge was high (81%)
- Adequate in-hospital breastfeeding support is important for successful breastfeeding.
- First-time mothers need enhanced support for breastfeeding.
- Timely access to face-to-face breastfeeding support should be ensured for mothers.

Osatutkimus II Äitien näkemykset imetystuesta vamysairaaloissa (kirjallisuuskatsaus)

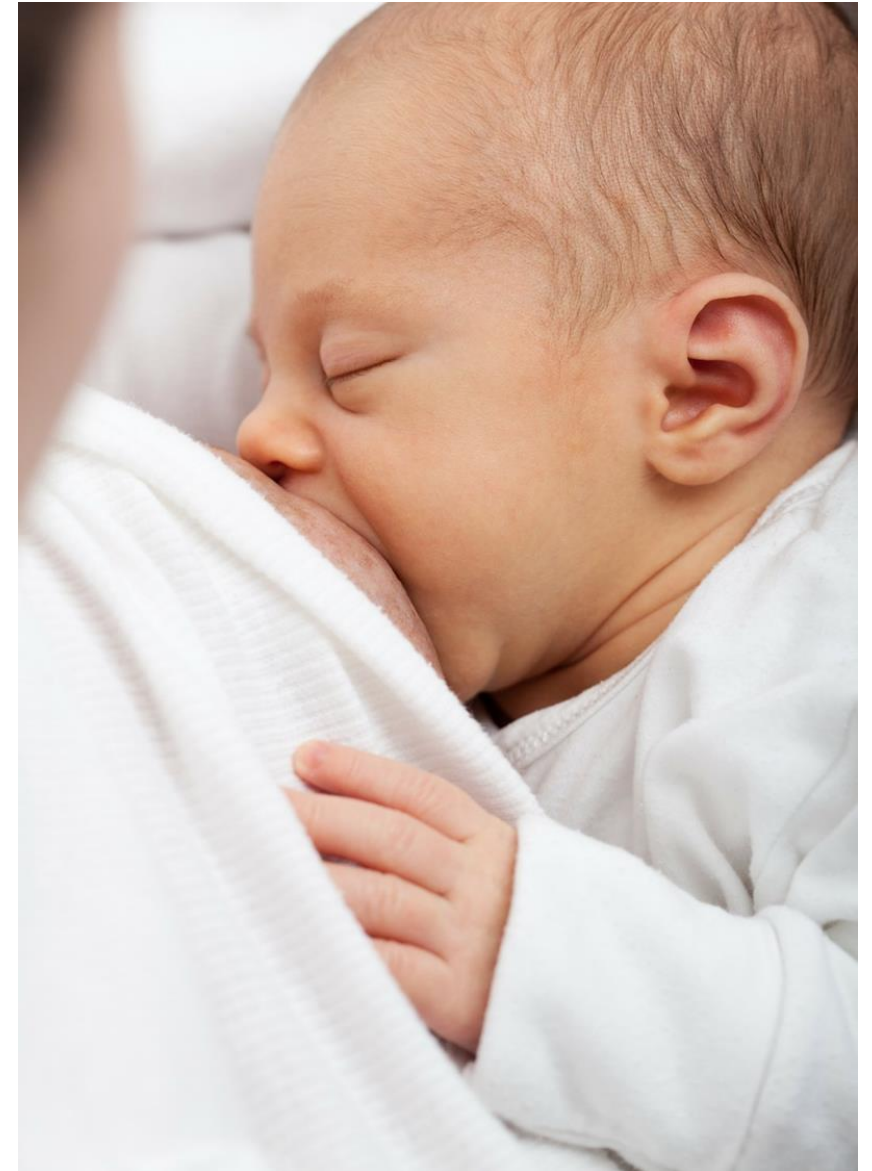
- Mitä näkemyksiä/kokemuksia synnyttäneillä äideillä on imetystuesta vamy-sertifioiduissa sairaaloissa?
  - Miten näkemykset eroavat ei-sertifioiduissa sairaaloissa synnyttäneiden äitien näkemyksistä?
- **Tulokset:**
- Äidit raportoivat pääosin hyvää imetystukea vamy-sertifioiduissa sairaaloissa (=10 askelta toteutuivat hyvin)
- Eroja sertifioitujen ja ei-sertifioitujen sairaaloiden välillä oli: 10 askelta toteutuvat paremmin sertifioiduissa kuin ei-sertifioiduissa sairaaloissa
  - erityisesti lisämaidon ja tutin käyttö on harvinaisempaa sertifioiduissa sairaaloissa

Osatutkimus III

Vauvamyönteisyysohjelman vaikutus imetystukeen sairaalassa

- Tavoitteena oli arvioida Vauvamyönteisyysohjelman käyttöönoton jälkeisiä muutoksia imetysohjauksessa äitien näkökulmasta tarkasteltuna.
- Tutkimukseen osallistui yhteensä 325 äitiä (n=162 ennen vamysertifiointia ja n=163 sertifiointin jälkeen)
- Kyselylomakkeessa kysyttiin äidin näkemystä imetystuen toteutumisesta synnytyssairaalassa
  - vamykäytäntöjen toteutuminen (askeleet 4 – 10)
  - ohjauksen yksilöllisyys, yhdenmukaisuus, puolison huomiointi yms.

Vauvamyönteisysohjelman vaikutus imetystukeen sairaalassa - tulokset

- Imetysohjaus toteutui paremmin vamyn käyttöönoton jälkeen kuin ennen sitä
  - suurin osa mitatuista käytännöistä parani
  - merkittävin muutos erityisesti uudelleensynnyttäjien kohdalla
  - **yksilöllisten** imetystoiveiden huomiointi, ohjauksen **yhdenmukaisuus**, **ammattitaitoinen** imetysohjaus sekä **puolison huomiointi** paranivat vamyn myötä.
  - osa käytännöistä (mm. varhainen ensi-imetys, vierihoito, tutittomuus) toteutuivat hyvin jo ennen vamyä eikä niissä todettu merkittävää muutosta.
- Sairaala uusi sertifikaatin viiden vuoden kuluttua

Osatutkimus IV

Imetyksen toteutuminen sairaalasta kotiutumisen jälkeen

- Vauvamyönteisestä sairaalasta kotiutuneiden äitien (n=80) näkemykset imetyksen tukemisesta, imetysongelmista ja imetyksen toteutumisesta:
- **81 %** täysimetti
- **53 %** vauva sai lisämaitoa sairaalassa (myös ei-lääketieteellisistä syistä)
  - lisämaito yhteydessä täysimetyksen vähäisempään toteutumiseen kotiutumisen jälkeen
- **83 %** koki saaneensa riittävää imetystukea sairaalassa
- **39 %** raportoi imetyshaasteista ensimmäisenä kahtena viikkona
  - riittävä tuki yhteydessä vähäisempään imetyshaasteiden esiintymiseen
  - **50 %** äideistä toivoi, että kotiutumisen jälkeistä imetystukea olisi saatavilla nykyistä oikea-aikaisemmin
  - **83 %** toivoi, että tukea olisi saatavilla kasvokkain (vs etätuki)

Imetysohjauksen riittävyys ja täysimetys (BFHI vs ei-BFHI)

Äiti koki saaneensa riittävää
imetysohjauksesta sairaalassa

- 83 % (BFHI) vs 50 % (ei-BFHI)

Täysimetys sairaalasta
kotiutumisen jälkeen

- 80 % (BFHI) vs 68 % (ei-BFHI)

Healthcare Professionals' Breastfeeding Attitudes and Hospital Practices During Delivery and in Neonatal Intensive Care Units: Pre and Post Implementing the Baby-Friendly Hospital Initiative

Heli Mäkelä, MNSc, RM ^{1,2}, Anna Axelin, PhD, RN¹, Terhi Kolari, MSc³, Tuula Kuivalainen, MNSc, RN², and Hannakaisa Niela-Vilén, PhD, RM ¹

Contents lists available at [ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com)

Midwifery

journal homepage: www.elsevier.com/locate/midw

Journey toward Baby-Friendly Hospital Initiative designation: Healthcare professional's view on successful implementation process and maintenance of accreditation

Heli Mäkelä^{a,b,*}, Anna Axelin^a, Hannakaisa Niela-Vilén^a

^a University of Turku, Department of Nursing Science, Turku, Finland

^b Satakunta University of Applied Sciences, Pori, Finland

Sexual & Reproductive Healthcare 35 (2023) 100806

Contents lists available at [ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com)

Sexual & Reproductive Healthcare

journal homepage: www.elsevier.com/locate/srhc

Exclusive breastfeeding, breastfeeding problems, and maternal breastfeeding attitudes before and after the baby-friendly hospital initiative: A quasi-experimental study

Heli Mäkelä^{a,b,*}, Anna Axelin^a, Terhi Kolari^c, Hannakaisa Niela-Vilén^a

^a University of Turku, Department of Nursing Science, Turku, Finland

^b Satakunta Hospital District, Satasairaala, Pori, Finland

^c University of Turku, Department of Biostatistics, University of Turku, Turku, Finland

OSA IV Johtopäätökset

Johtopäätökset

- Perhekeskeinen lähestymistapa imetystukeen, joka vahvistaa vanhempien minäpystyvyyttä on imetyksen onnistumiselle tärkeää
  - näyttöön perustuvat käytännöt (varhainen ensi-imetys)
  - tärkeä huomioida erityisesti ensisynnyttäjät, keisarileikkauksella synnyttävät ja lisämaitoa saavien vastasyntyneiden vanhemmat
  - miten toteuttaa, kun sairaalassaoloaika lyhyt, resurssit niukat ja hoidolla ei ole jatkuvuutta?

Johtopäätökset

- Vauvamyönteisyysohjelman käyttöönotolla voidaan muuttaa synnytysairaassa toteutettavaa imetystukea paremmaksi
  - näyttöön perustuvat käytännöt, tuen yksilöllisyys ja yhdenmukaisuus sekä äitien tyytyväisyys
  - vauvamyönteisyys ei sulje pois äitimyönteisyyttä

Johtopäätökset

- **Tiedetään mitä on hyvä imetystuki, mutta**
  - miksi se ei aina toteudu?
  - koetaanko asia riittävän tärkeänä?
  - ammattilaisten jatkuva kouluttaminen
  - imetystuen toteutumisen mittarit
    - jatkuva seuranta ja arviointi tärkeää
    - äitinäkökulman nykyistä laajempi huomiointi

Lähteet

- Ikonen R., Hakulinen, T., Lyytikäinen, A., Mikkola, K., Niinistö, S., Sarlio, S. & Virtanen, S. (2020). Imeväisikäisten ruokinta Suomessa vuonna 2019 (In Finnish, English abstract). National Institute for Health and Welfare THL, Report 11/2020. Helsinki 2020. Available at https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140536/URN_ISBN_978-952-343-555-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y Accessed June 14th 2024
- Laanterä, S., Pölkki, T., Ekström, A., & Pietilä, A. M. (2010). Breastfeeding attitudes of Finnish parents during pregnancy. *BMC pregnancy and childbirth*, 10, 79. <https://doi.org/10.1186/1471-2393-10-79>
- Lojander J., Axelin A., Tekay A., Heinonen S., Polkko S., Lehti L., Kolari T., Niela-Vilén H. 2024. The association between exclusive breastfeeding and quality of care and maternal factors in a tertiary maternity hospital in Finland: a cross-sectional study. *Manuscript*.
- Lojander J., Mäkelä H., Niela-Vilén H. Maternal perceptions and experiences of breastfeeding support in Baby-Friendly hospitals: An integrative review. *International Journal of Nursing Studies Advances*. 2022, 4, 100 – 105.
- Lojander J, Axelin A, Bergman P, Niela-Vilén H. Maternal perceptions of breastfeeding support in a birth hospital before and after designation to the Baby-Friendly Hospital Initiative: A quasi-experimental study. *Midwifery*. 2022, 110, 103350.
- Lojander J, Axelin A, Niela-Vilén H. 'Breastfeeding exclusivity, difficulties, and support in the first days after hospital discharge: A correlational study'. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol*. 2024, 296, 76 – 82.
- Lojander, J. 2025. Maternal perspectives on postnatal breastfeeding support: Integrating perceptions for a mother-friendly ten steps framework. Väitöskirja. Turun yliopisto.
- McInnes, R. J., & Chambers, J. A. (2008). Supporting breastfeeding mothers: qualitative synthesis. *Journal of advanced nursing*, 62(4), 407–427. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2008.04618.x>
- Mäkelä, H., Axelin, A., Kolari, T., Kuivalainen, T., & Niela-Vilén, H. (2022). Healthcare Professionals' Breastfeeding Attitudes and Hospital Practices During Delivery and in Neonatal Intensive Care Units: Pre and Post Implementing the Baby-Friendly Hospital Initiative. *Journal of human lactation : official journal of International Lactation Consultant Association*, 38(3), 537–547. <https://doi.org/10.1177/08903344211058373>
- Mäkelä, H., Axelin, A., Kolari, T., & Niela-Vilén, H. (2023). Exclusive breastfeeding, breastfeeding problems, and maternal breastfeeding attitudes before and after the baby-friendly hospital initiative: A quasi-experimental study. *Sexual & reproductive healthcare : official journal of the Swedish Association of Midwives*, 35, 100806. <https://doi.org/10.1016/j.srhc.2022.100806>
- Mäkelä, H., Axelin, A., & Niela-Vilén, H. (2024). Journey toward Baby-Friendly Hospital Initiative designation: Healthcare professional's view on successful implementation process and maintenance of accreditation. *Midwifery*, 135, 104029. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2024.104029>
- Pérez-Escamilla, R., Martinez, J. L., & Segura-Pérez, S. (2016). Impact of the Baby-friendly Hospital Initiative on breastfeeding and child health outcomes: a systematic review. *Maternal & child nutrition*, 12(3), 402–417. <https://doi.org/10.1111/mcn.12294>
- Schmied, V., & Bick, D. (2014). Postnatal care - current issues and future challenges. *Midwifery*, 30(6), 571–574. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2014.05.001>
- Schmied, V., Beake, S., Sheehan, A., McCourt, C., & Dykes, F. (2011). Women's perceptions and experiences of breastfeeding support: a metasynthesis. *Birth (Berkeley, Calif.)*, 38(1), 49–60. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1111/j.1523-536X.2010.00446.x>
- Thomson, G., Ebisch-Burton, K., & Flacking, R. (2015). Shame if you do--shame if you don't: women's experiences of infant feeding. *Maternal & child nutrition*, 11(1), 33–46. <https://doi.org/10.1111/mcn.12148>
- Thomson, G., & Dykes, F. (2011). Women's sense of coherence related to their infant feeding experiences. *Maternal & child nutrition*, 7(2), 160–174. <https://doi.org/10.1111/j.1740-8709.2010.00251.x>
- Vidović Roguljić, A., & Zakarija-Grković, I. (2023). 'She was hungry'-Croatian mothers' reasons for supplementing their healthy, term babies with formula during the birth hospitalisation. *Acta paediatrica (Oslo, Norway : 1992)*, 112(10), 2113–2120. <https://doi.org/10.1111/apa.16907>

Kiitos!

jaana.m.lojander@utu.fi